

FRANSK VISIT

Den första veckan i augusti 2011 vajade den franska tricoloren på flaggstänger runt om i Alvik, Antnäs och Ersnäs. 40 gäster från den lilla franska kommunen Novéant-sur-Moselle i nordöstra Frankrike var på besök. I fjorton värdfamiljers hem talades franska, engelska

och räckte inte detta, gick det utmärkt med tecken- och kroppsspråk. De fem dagar besöket varade, blev en härlig och minnesvärd upplevelse för alla berörda.

Bygga broar

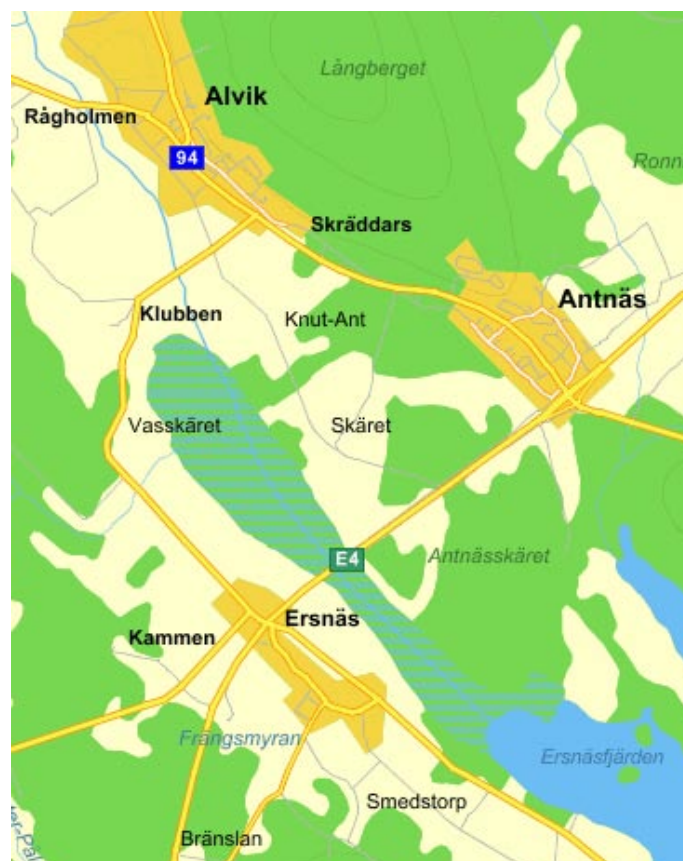
Våren 2009 togs de första kontakterna mellan Tre Byar (Alvik, Antnäs, Ersnäs) med 3.000 invånare och den franska kommunen Novéant-sur-Moselle med 2.000 invånare (sur-Moselle anger att orten ligger vid floden Mosel). Då vinterhalvåret var som mörkast i början av december samma år, fick Tre Byar besök av fyra företrädare för Novéant med kommunens borgmästare, Patrick Messein, i spetsen. De första idéerna om organiserade kontakter mellan de båda parterna började ta form. Den grundläggande tanken var att människor skulle mötas, utbyta tankar, lära av varandra, få impulser och helt enkelt få nya vänner. För att något sådant ska hända, förutsätter det att människor möts. Novéantborna tog initiativet och inbjöd en grupp bybor från Tre Byar att besöka Novéant de första dagarna i juli 2010. Så skedde också.

29 bybor gjorde resan, fick under fyra dagar uppleva fransk gästfrihet i sina värdfamiljer, fick en känsla av franskt "savoir vivre" (att ta vara på livets goda). Många skratt, intryck och nya erfarenheter präglade besöket. Snabbt infann sig en känsla av närhet till våra värdar. I gengäld bjöd vi på ett bejublat skådespel som skildrade en del av vad som händer i våra bygder under ett år.

Kontakterna mellan orter i Europa började växa fram efter andra världskriget. Idén bakom detta vänorts-samarbete är att föra samman människor från olika håll för "att dela och utbyta erfarenheter, åsikter och värderingar, lära av historien och bygga för framtiden" såsom

det formuleras i officiella dokument. Kontakterna mellan Tre Byar och Novéant är ett utmärkt exempel på hur dessa ambitioner kan gå från ord till handling. Vårt fall är dessutom lite speciellt. Det normala är att samarbetet initieras och drivs med stadshuset i en kommun som centrum. I vårt fall däremot har initiativet kommit från medborgarna själva – från människorna som bor i Tre Byar. Det blir sålunda en naturlig närhet som kanske inte normalt är fallet. På franskt håll är förutsättningarna i många fall annorlunda. Där finns nämligen ett stort antal kommuner med ett par tusen invånare. Där är avståndet följaktligen kort mellan Stadshuset och medborgarna. Så är fallet med Novéant.

Olika bebyggelsemönster. Novéantborna bor koncentrerat på floden Mosels västra strand. I Tre Byar är bebyggelsen utspridd men ändå koncentrerad till tre kärnor.

Lagarbete

Vad var naturligare än att bjuda tillbaka. Förberedelserna inleddes redan hösten 2010. Under projektledare Jan Flodins fasta ledning växte ett program fram. Tidigt lades tidpunkten för besöket fast nämligen den första veckan i augusti 2011. Idéer presenterades, förkastades, omformades. Nya idéer uppenbarade sig och slutligen fanns där ett program som alla var nöjda med.

Under hela detta arbete var engagemanget från deltagarnas sida stort. Inga sänkta blickar då arbetsuppgifter skulle fördelas. Egna initiativ togs. Ett brett kontaktnät bidrog till att projektet också ekonomiskt kunde ros i land. Våra generösa, ekonomiska uppbackare var en viktig förutsättning för att många av programpunkterna skulle kunna genomföras. Från Stadshuset fick vi ett genuint stöd med fullmäktigeordförande Margaretha Lindbäck ofta närvarande vid våra arbetsmöten.

Även om vi lever i den lilla skalan är det så att inte alla

känner varandra ens i den egna byn. I det här samarbetet fick vi dessutom nya och stimulerande kontakter över bygränserna. Och det är ju då vi möter nya situationer som kreativiteten trivs och utvecklas.

Vi har nu facit i hand. Allt vårt arbete var mödan värd. Det vi själva hade inflytande över utformades på bästa sätt med ett variationsrikt program, väl fungerande ansvarsfördelning och logistik för att inte nämna det engagemang och glädje vi kände i vår roll som värdar. Detta blev också någonting som våra gäster fick en stark känsla av (se nedan). Någon gång kan vi göra avkall på vår försiktiga, nationella blyghet. Den första veckan i augusti 2011 i Tre Byar är ett sådant tillfälle. Den var en fullträff. Dessutom på vår sida fanns en förutsättning som vi helt och hållet saknade makt att kunna påverka: ett välsignat högtryck hade slagit sig till ro över våra bygder dessa dagar.

Programmet

Måndag 1 augusti

- 08.15 Ankomst Kallax
- 10.45 Officiellt välkomnande i Sörbykyrkan
- 12.00 Information om Luleå kommun, Stadshuset
- 15.00 Information om det svenska politiska systemet och om Norrbotten, länsstyrelsen.
- 19.00 Gemensam middag i Sörbygården

Tisdag 2 augusti

- 08.30 Världsarvet i Gammelstad
- 13.00 Seminarium om politiskt inflytande på lokal, nationell och EU-nivå
- 19.00 Gemensam middag i Alviks Bygdegård

Onsdag 3 augusti

- 09.00 Seminarium och utställning om ideellt arbete, Sörbykyrkan
- Em Tid med värdfamiljen
- 18.00 Fransk soirée, Sörbykyrkan
- 20.00 Gemensam middag, Ankaret Ersnäs

Torsdag 4 augusti

- 11-16 Skärgårdsresa till Kluntarna och Junkön
- 10.00 Separat ungdomsprogram på Kallaxön Lulekalaset
- Middag antingen i staden eller hos värdfamiljen

Fredag 6 augusti

- 09.30 Vänortsavtal undertecknas, Sörbykyrkan
- 11.00 Tid med värdfamiljen
- 15.30 Ebbenjarka fritidsanläggning
- 20.00 Middag

Lördag 6 augusti

- 11.40 Avresa från Kallax

Gästerna har ordet

Som någon av våra besökare påpekade, bär det emot att som gäst betygsätta ett besök. Trots detta hörsammade gästerna en förfrågan om hur besöket upplevdes. De ombads också att lista de allra bästa inslagen. Här följer ett par citat ur svaren.

”Det som jag allra främst uppskattade var värmen hos de som tog emot oss och som önskade att med oss dela med sig av sina traditioner, sin kultur, sin kokkonst, sitt vardagsliv och allt detta med en myckenhet av humor.”

”Ja, vi är tillbaka i vardagen men med ett hjärta fyllt av glädje, ert sätt att leva, att ta emot oss var för mig - och jag tror för oss alla - ett besök som kommer att vara inristat i mitt hjärta, en annan uppfattning om sådant vi möter varje dag, en fin lektion i hur vi européer möts.”

Lista de tre programinslag som Du uppskattade mest. Så löd frågan. En sammanställning av svaren visar att två inslag toppar listan: skärgårdsturen till Kluntarna/Junkön och middagen (med palt) i Alvik. Därefter följer dagen i Gammelstad inklusive seminariet. Fler än ett omnämnande fick också Ebbenjarka, resan till Storforsen (några fick chans att göra den), de gemensamma måltiderna. Praktiskt taget alla inslag blev i denna listning omnämnt någon gång.

Bland gästerna fanns ett tiotal ungdomar. Hur reagerade de på besöket i denna fjärran belägna bygd? Här kommer några reflektioner.

”En sund själ i en sund kropp” lyder ordspråket.

Även om man är landsmän, kan problem uppstå då fötter ska flyttas samtidigt.

”De unga deltagarna från Novéant lade märke till svenskarnas närhet till naturen. Det skapas många goda förutsättningar för att invånarna, unga och mindre unga, ska träffas i skogen, vid havet för utomhusaktiviteter och för gemensam samvaro. De unga gästerna kommer ihåg besöket i skogen där det arrangerades lekar, där gamla stugor hade restaurerats och där man kunde äta runt elden. (*Kvarnvalen, övers.anm.*) Sådana platser för gemenskap är något som inte förekommer så ofta i Frankrike och i Lorraine. Många svenskar har fritidshus, utan TV, och på det viset tillbringar svenskarna mer tid med familjen, med grannar, med vänner. Detta är verkligen någonting som det vore viktigt att utveckla på nytt i vårt land.”

Minnesvärda stunder

En uppskattad förmiddag på Kvarnvallen under onsdagen, med traktorskjuts från Sörbykyrkan. Vi skakade fram tätt tillsammans på den gamla grusvägen. Det bjöds på wokad älgkött och våfflor, gjorda över elden. Erik var den som vann "rövkrokstävlingen". Kunde det ha funnits ett samband mellan hur många paltar vi stoppat i oss under tisdagens paltmiddag?

Inga-Lill Granberg

När vi skulle lämna Kallaxön och gå mot Luleå, visade det sig att Elisa (Sara-ti) hade tappat sina skor. Elisa letade och övriga avvaktade ombord. Skepparen utlyste skallgång. Ingen framgång. Just när sökandet skulle avbrytas, var det någon som stötte på ett föremål nere i sanden. Mycket riktigt. Det var Elis as ena sko. Alldeles i närheten fanns den andra skon. Ett litet barn (ej tillhörande vårt sällskap) hade i sin lek roat sig med att gräva ner skorna, helt ovetandes naturligtvis om den uppståndelse detta försvinnande förorsakade.

Janne Flodin.

Kluntarna var på sitt bästa humör och Bottenvikens vatten som mest inbjudande denna augustidag. På återvägen mot "Laponia" låg sandstranden. Få kunde motstå doppet. Våra gäster bytte snabbt om och jagade ut i vattnet, riktning Rödkallen. Jag insåg att detta inte skulle bli ett kort, tillfälligt besök. Skepparen på vår farkost hade betonat betydelsen av att avfärden skulle ske på angiven tid. Han hade informerat om att en stark signal skulle ljuda från båten fem minuter före avgång. Att alla skulle lämna böljorna, klä om och klara av ett par hundra meter i tid, insåg jag snabbt inte låg inom möjligheternas gräns. En liten manipulation krävdes. Jag ordnade så att signalen tidigarelades fem minuter. Ett lyckat grepp. "Laponia" avgick enligt skepparens önskemål.

Leif Strömberg

Våra två gäster ville köpa souvenirer i form av små dalahästar. Tore tog med gästerna till minst två butiker och jag följde dem till ytterligare sju men utan resultat. Så kom vi äntligen fram till den butik som skyltade med vackert dekorerade dalahästar. Förväntansfullt steg vi upp på trappan till butiken som då visade sig vara stängd trots att klockan bara var 17.20. Nå, vi körde till butiken följande dag och gästerna köpte lyckliga sina dalahästar!

Gun Hellström Dahlberg

Pierre Klag, som bodde hos Öhmans, skulle med på den fisketur Leif Strömberg hade arrangerat. Leif med sällskap anlände till Tranmyrvägen för att hämta vår unge gäst. Jag, värdinnan, skyndade ut för att förmedla information av något slag till Leif S. Ur min mun flödade engelska språket och Leif svarade med samma mynt (språk). Så inne var vi i våra roller.

Ingegerd Skoglind Öhman

Jag var med om en liknande händelse som ovanstående. Vi hade just lämnat Stadshuset och befann oss på Storgatan på väg till länsstyrelsen. Där stötte jag på en bekant och började att lägga ut texten om mina förhåvanden – på engelska. Till en början måste nog min bekant ha trott att jag just kommit ut från den närbelägna krogen och inte från Stadshuset. När han beskådade mig lite misstänksamt, insåg jag mitt misstag. Snabbt övergick jag till mitt modersmål och all förundran undanröjdes.

Stig Blomqvist

Elaine Blomqvist överraskar med en entrérett vid middagen i Ersnäs: en liten bit surströmming på tunnbrödsunderlag. Sylvie Poirés gest med höger hand sist i denna bildsvit inbjuder till en intressant tolkning. Innebär gesten ett accepterande eller ett avståndstagande?

Paret Bitton förefaller helt nöjda även om sparkföret inte är det bästa.

Det gäller också att ha ett gott förhållande till högre makter.

Skärgården väntar och "Laponia" svarar för transporten.

Ett bad tio mil söder om Polcirkeln är inte vardagsmat för våra franska gäster.

Minnena är många. Just detta vill jag nämna.

Jag hade tänkt att våra franska gäster skulle få se en riktig älg i skogen. Stolt skulle jag visa upp skogens konung i hans egen miljö. Därför körde vi runt på byns alla skogsbilvägar, körde och körde en stor del av en natt. Men ingen älg, däremot en sten mitt i vägen som skrapade i bilens underrede. Ett oväsen utan like inuti bilen blev nattens resultat. Det problemet var dock lätt att åtgärda för Jomek. Älgarna då? Jo, älgarna vid Liko lät sig snällt fotograferas (se sid 8).
Jan-Olof Hedström

Aftonen i Alvik uppskattades av alla på många sätt. Där fanns våra egna Aspelmän. Där fanns vår egen specialitet – palten. Och där fanns våra egna danser. Vi är många som älskar att dansa. Dit hör våra franska gäster. Att se alla glada franska miner då dansgolvet intogs av värdar och gäster i en svängande schottis tillhör för mig en av höjdpunkterna.
Krister Öhman

Det var nog så att våra gäster ganska snabbt kände sig hemmastadda hos respektive värdfamilj. Vi i vår familj fick ett konkret bevis för detta. Stéphanie Jacquemot var en av våra tre gäster. En morgon efter att ha bott hos oss några nätter kom Stéphanie ner till frukosten med orden: Nu känner jag mig så hemma här så nu intar jag min frukost iklädd min pyjamas. Och så var också fallet.
Kristina Strandberg

Luleås sörbyar fick franskt vänskapsbesök

LULEÅ

Vänskapsbanden knyts hårdare. I måndags kom 40 personer från det franska samhället Novéant-sur-Moselle på besök till Luleås sörbyar.

– Det är fantastiskt att få ta del av den svenska kulturen. Det är så fridfullt här, säger Noémi Sarati.

Runt entrén till Sörbygården i Antnäs hänger franska flaggor. Här är det fest.

Samarbetet mellan Luleås sörbyar och det franska samhället har tagit ett steg vidare.

"Alla är så gästvänliga"

– Det var ner 30 personer härifrån till oss. Och nu är vi ungefär 20 familjer här, berättar Noémi Sarati. När de kom med flyget på mån-

dagen möttes de av representanter från sörbyarna Alvik, Antnäs och Ersnäs, som medverkar i arrangemanget.

– De sjöng och hade flaggor. Alla är så gästvänliga, säger Noémi Sarati.

Nathalie Ulbrich valde att åka bil med sin familj i stället.

– Vi stannade i Tyskland, Danmark och Stockholm på vägen, säger hon.

Digert program

Nu är alla inkvarterade hos 14 olika familjer i sörbyarna. Inför besöket har de som velat kunna gå kurser i engelska för att det ska gå lättare att kommunicera med värdfamiljerna här i Sverige.

De stannar en vecka och programmet är digert.

– Vi har varit till stadshuset och

träffat de ledande politikerna, säger Nathalie Ulbrich.

Många besök

Besök i Gammelstad, olika seminarier, skärgårdsresa och Luleåkalaset står också på programmet innan de åker hemåt på lördag. Entusiasterna och värdfamiljerna från sörbyarna är med så mycket de kan.

– På onsdag ska vi framföra en liten teater som presenterar det bästa av Frankrike, säger Noémi Sarati.

Både hon och Nathalie Ulbrich är helt övertygade om att samarbetet kommer att få en fortsättning.

KARIN SJÖBERG

karin.sjoberg@nsd.se 0920-263026

Fotnot: Novéant-sur-Moselle ligger i nordöstra Frankrike och har runt 2 000 innevånare.

NSD 3 augusti 2011

Projektledare för besöket, Jan Flodin i gott sällskap med Sandrine Lorrette

Finesser

Under veckan dök det då och då upp exempel på en rad medlemmars egna initiativ som alla bidrog till att ytterligare höja nivån på besöket. Det var fråga om små finesser som antingen sedan länge var inplanerade och kända eller som tillkom helt intuitivt. Här några exempel:

– Gästerna välkomnades med en liten bricka som också fungerade som glashållare. Personen bakom den skapelsen var Leif Strömberg.

– Hustru Lisa Strömberg stickade en mobilvante som gåva till alla gäster.

– Under en oväntad programpaus under förmiddagen i Gammelstad tog gymnastikdirektören Inga-Lill Granberg raskt initiativet till ett uppskattat gympapass.

– Samma förmiddag inbjöd oss Mirjam Eriksson till en upplevelsevandring med information på franska och svenska i vår medeltida helgedom, Gammelstads kyrka.

– Middagen i Ersnäs inleddes med en entrérett, signerad Elaine Blomqvist (se sid 4). Vid denna middag erhöll alla middagsgäster ett glasunderlägg med inskriptionen "Ersnäs 3/8 -11". Idékläckare var nämnda Elaine och tillverkare Stig Blomqvist.

– Varje dag utsåg Inga-Lill Granberg "Dagens hjälte" som ur hennes hand förärdades en medalj att hänga om halsen. Den första att dekoreras var Chantal Schurch, gäst hos Marklunds i Ersnäs. Hon belönades för bragden att inte bry sig om hissen utan vandrade till fots uppför alla trapporna till Stadshusets nionde våning.

– Ett antal av gästerna, inklusive alla yngre bland dem,

Avtal

Den 5 augusti 2011 möttes Margaretha Lindbäck, ordförande i Luleå kommunfullmäktige och Dominique Lorrette, vänortsansvarig i kommunen Novéant, vid ett bord i Sörbykyrkan. På bordet låg dokument i en fransk och en svensk språkversion med den högtidliga texten till det vänortsavtal som just i denna stund skulle undertecknas.

Samtidigt fastställdes också ett operativt program för samarbetet under de kommande fyra åren. Innehållet i detta program är i sammandrag följande:

1. Fördjupa kontrakterna mellan skola och förskola bl a med hjälp av EU-redskapet "e-twinning" och Comenius. Målgrupper är lärare och elever.
2. Verka för kontakter mellan yrkesutövare inom ramen för EU-programmen Grundtvig (vuxenutbildning), Leonardo (yrkesutbildning) och LEADER (landsbygdsutveckling).
3. Främja kontakter mellan ungdomar inom ramen för EU-programmet Aktiv ungdom.
4. Fortsatt utbyte av grupper av medborgare inom ra-

men för EU-programmet Europa för medborgarna, inriktat på t ex föreningsaktiva, pensionärer, ungdomar, idrottsutövare.

5. Kontakter på individnivå t ex genom bostadsbyte. Ett sådant projekt vore också ett sätt att vidga kretsen av engagerade i vänortssamarbetet.
6. Skapa och utveckla en gemensam hemsida. (Redan finns en sluten Facebookgrupp).
7. Sprida kunskaper om detta samarbete hos media, lokala, regionala, nationella och europeiska organisationer, finansörer och politiska organ.
8. Genomföra studier och analyser såsom
  - undersökningar om olika aspekter på vardagslivet i ANEA-området. Sådana undersökningar skulle kunna ske inom ramen för samarbetet mellan skolorna.
  - en fördjupning av seminarieämnena om politiskt inflytande och ideellt arbete från sammankomsterna i augusti 2011. Sådana mer ambitiösa studier kunde exempelvis utföras av gymnasieelever.

Undertecknarna av de båda avtalen. Fr v Margaretha Lindbäck Luleå kommun, Lorrette Dominique kommunen Novéant-sur-Moselle och Susanna Selberg som företrädde Tre Byar.

ANEA

Inledningen av våra kontakter innehåller två omfattande manifestationer nämligen besöken i Novéant 2010 och hos oss 2011. Nu gäller det att verksamheten går vidare. Vi i Tre Byar måste finna de effektiva organisatoriska formerna för detta samarbete. På fransk sida har man redan en stabil struktur genom att vår samarbetspartner är en kommun.

Detta var bakgrunden till att Vänortsföreningen ANEA (begränsningskommunerna i Alvik, Novéant, Ersnäs, Ant-

näs) bildades vid ett möte i början av september 2011. Mötet antog föreningsstadgar och valde styrelse.

Det är uppenbart att en verksamhet av det här slaget måste vara inställd på den långa sikten. Därmed kommer skolorna, alldeles speciellt i inledningsskedet, att inta en central roll. Kontakter knyts som kan resultera i framtida möten, vidgade vyer, ökad förståelse över kulturgränser.

Möten

Vi svenskar har schablonbilder av fransmän. På samma sätt finns från deras håll sådana schabloner om oss. Vi möts och vi finner strax att vi kan skratta åt samma skämt, glädja oss åt sångens gemenskap, diskutera likartade samhällsproblem, finna att vi delar värderingar och vad som gör oss lyckliga. Samtidigt finns olikheterna där. Det är inte exakt samma sak att umgås med en no-

véantbo som att umgås med grannen. Och visst är det just dessa olikheter som är så berikande. Det utvecklar oss som människor och detta är förvisso ingenting som upphör då vi nått en viss ålder. Här har vi kärnan i och drivkraften för våra kontakter med dessa medborgare och nyblivna vänner på en fjärran ort.

